

Praedica verbum, vigila, in omnibus labora

(kázání na den sv. Dominika, Q30)

Dnes i zítra se čte veršik, který se týká mého pána svatého Dominika, a zapsal ho svatý Pavel a německy zní takto:

"Prones slovo, vyslov ho, přednes ho, vydej ho a zrod' ho!"

Je divuplné, že něco může vyprýštit navenek a přesto zůstat uvnitř. Slovo prýští ven, a přesto zůstává uvnitř - a to je podivuhodné; nanejvýš podivuhodné je, že veškeré stvoření [takto] vzniká a prýští - a přesto zůstává uvnitř. Podivuhodné, nepochopitelné a nuvěřitelné je, co Bůh [vše nám] dal a přislíbil dát. A proto je to také pravdivé; kdyby to bylo pochopitelné a uvěřitelné, nebylo by to pravda. Bůh je ve všem, v každé věci. a čím více je ve věcech, tím více je mimo ně; čím více uvnitř, tím více vně a čím více vně, tím více uvnitř. Už jsem vícekrát řekl, že Bůh tvoří svět jen v jediném nyní, a v úplnosti. Všechno, co Bůh stvořil před těmi více než šesti tisíci lety, kdy vytvořil svět, to činí v úplnosti a zcela i nyní.

Bůh je ve všech věcech, ale ježto je božský a intelektuální, nikde není tak vlastním způsobem jak v andělu a v duši, nebo - chceš-li - v nejvnitřnějším nitru a v tom nejvyšším v duši. A „nejvnitřnějším“ míní [zároveň i] nejvyšší, a když řeknu „nejvyšší“ , míním tím [zároveň i] to nejvnitřnější. [Čili] obojím míním jedno a totéž. Tam nikdy nevstoupil čas ani tam nepronikl žádný obraz; v tomto nejvnitřnějším a nejvyšším nitru duše tvoří Bůh svět. Vše, co Bůh stvořil za oněch šest tisíc let, co existuje svět, i co ještě stvoří za dalších tisíc let – pokud svět ještě tak dlouho potrvá, to tvoří v nitru duše, v tom nejvyšším v ní. Vše minulé a i vše budoucí tvoří Bůh v nitru duše. I vše co Bůh působí ve všech svatých, to působí v nitru duše. Otec rodí syna v nitru duše, a tebe rodí spolu se svým jednorozeným Synem, nic menšího. Mám-li být synem, musím být synem v témže bytí, jímž je syn a v žádném jiném. Mám-li být člověk, nemohu být člověkem v e zvířecím bytí, musím jím být v lidském bytí. A mám-li být tímto jedním člověkem, musím v tomto bytí být tímto [určitým] člověkem. A svatý Jan praví: Jste děti boží.

Mluv slovo, vyslov ho, prones ho, zplod' ho a zrod' slovo!

Prones ho! Pronášet ho navenek, je obyčejná, hrubá věc. Pronášá se v nitru. Prones ho – to jest, shledej, že je v tobě.- Prorok praví: Jedno Bůh řekl, slyšel jsem dvojí.“ A to je pravda: Bůh promluvil jen jedno. Tím jediným výrokem vyjadřuje svého Syna i Svatého ducha i veškeré stvoření a není v Bohu než tento jediný výrok. Ale prorok říká: Slyšel jsem dvojí. - to jest: porozuměl jsem Bohu a stvoření. Když Bůh mluví, je Bůh; ale tady jsme ve stvoření. Lidé myslí, že se Bůh stal člověkem jenom tam. Ale to [tak] není, neboť Bůh se stává člověkem zde, jakož i tam, aby tě zrodil jako svého jednorozeného syna., nic méně.

Včera jsem kdesi seděl a pronesl jsem výrok o tom místě v Otčenáši, jež zní: „tvá vůle, ta se staň“ Ale spíše by bylo lépe: „Staň se tvou vůlí“, totiž aby se má vůle stala jeho vůlí, abych se já stal jím – to je smysl Otčenáše. A to slovo má dvojí význam.

Jeden je: Zaspi vše! To znamená, že nevíš o čase ani o stvořeném, ani o [žádných] obrazech. Učitelé praví, že člověk, který doopravdy spí, neví o ničem stvořeném, o čase ani obrazech, i kdyby spal tisíc let.. Tak můžeš zvědět, co v tobě působí Bůh. Proto hovoří duše v knize lásky „Spím a mé srdce bdí“. Proto jestliže v tobě usne vše stvořené, zpozoruješ, co v tobě působí Bůh.

A výrok: „všude se namáhej“ má trojí smysl.

Znamená: „O vše se pilně starej!“ - to znamená: Ve všem uchopuj Boha, neboť Bůh je ve všem. Svatý Augustin říká, že Bůh stvořil vše, ne proto, aby ho tak nechal být a šel si po svých, ale že v něm zůstal. Lidé se domnívají, že mají víc, když mají spolu s Bohem nějakou věc, nežli kdyby měli [jen] Boha bez té věci. To však je omyl, neboť když vše připočteme k Bohu, nedostaneme víc než samotného Boha. Kdyby si někdo myslel, že má víc, když má Syna a s ním Otce, nežli když má Syna bez Otce, mýlil by se. Otec spolu s Synem není víc nežli samotný Syn, ani Syn s Otcem není více než Otec sám. Proto uchopuj Boha ve všech věcech a to je znamení toho, že tě zrodil jako svého jednorozeného Syna a nic méně.

Jiný význam toho „O vše se pilně starej!“, je: „Miluj Boha nede vše a svého bližního jako sama sebe.“ A to je přikázání boží. Aler já říkám, že je to nejen boží přikázání, ale je to i to, co Bůh dal a přislíbil dát. Když je ti sto marek milejší než tvůj bližní, jsi v nepravu. A jestliže máš jednoho člověka raději než jiného, jsi také v nepravu. A jestliže máš svého otce a svou matku a sama sebe raději, nežli jakéhokoli jiného člověka, jsi v nepravu. A jestliže si více přeješ blaženost pro sebe nežli pro jiného, jsi v nepravu. „Pro spásu boží! Co to říkáte? To si nemám přát spásu a blaženost pro sebe více nežli pro jiného?“ Je mnoho učených lidí, kteří to nechápou, a myslí [že to je] velice těžké, a přitom je to jehké. Ukážu ti, že to není těžké.

Hleďte, přirozenost znamená dvojí a obojí v člověku spolupůsobí. Její první smysl je, že se projevuje v jeho činech, to jest, že je zcela ve službách těla a i jednoho každého jeho údu stejně jako celého těla a v žádném z jeho údů méně než v jiném. A ještě více je tomu tak s milostí. Bůh má být řádem a základem tvé lásky. Prvním zaměřením a cílem tvé lásky má být Bůh sám, a pak tvůj bližní jako ty sám a ne méně než ty sám. A jestliže miluješ blaženost v sobě více nežli ve svém bližním, nečiníš správně, poněvadž jetliže miluješ blaženost více v sobě nežli v jiném, miluješ sama sebe; a když takto miluješ, není už v tvé lásce jenom samého Boha a činíš mu tak bezpráví. Neboť jestliže miluješ blaženost u svatého Petra a svatého Pavla stejně jako u sebe, máš stejnou blaženost , jakou mají oni. A blaží-li tě blaženost andělů stejně jako tvá a blaženost naší Paní také stejně jako tvá, požíváš stejné

blaženosti jako oni sami- je tvá právě tak jako jejich. Proto se praví v Knize moudrosti: „Učinil jsem tě rovným jeho andělům.“

A třetí význam onoho „Ovše se pilně starej!“ je: Miluj Boha ve všem stejně, to jest stejně miluj Boha v chudobě i v bohatství, a stejně ho miluj v nemoci i ve zdraví, miluj ho ve zkouškách i bez nich, v utrpení i bez něj! Čím větší utrpení, tím snazší – jako [by to byla] dvě vědra. Čím je jedno těžší, tím je druhé lehčí; čím více člověk rozdává, tím lehčí je mu dávat. Člověku, který miluje boha přijde rozdat celý svět lehké, jako [by to bylo malé] vajíčko. Čím více dává, tím snáze se mu dává, jako apoštolové: čím hůře trpěli, tím snazší jim bylo trpět.

„Všude se namáhej“, - to znamená: „kdykoli pohlížíš na rozmanité věci jinak než na čiré, nahé a nesložené bytí, dejsi s tím tu práci, to znamená ono : „Všude se namáhej“, „Plň svůj úkol!“ To znamená: „Pozdvihni hlavu“ a tom má také dvojí význam.

První je: Odlož vše své učiň se sám božím vlastnictvím; pak bude Bůh tvým vlastnictvím, jako je on sám svým vlastnictvím, a bude ti Bohem právě tak jako je Bohem sám sobě, nic menšího. Co je mé [vlastní], to nemám od nikoho.. Ale mám-li to od někoho jiného, už to není moje, ale toho, od koho to mám.

Druhý význam onoho Pozdvihni hlavu“ je: Zaměř veškeré své úsilí k Bohu. Spousta lidí to nechápe a myslí, že mluvím nepatřičně, avšak člověk, který to pochopil, musí být velice odpoutaný a povznesený nade všechno.

Abychom této dokonalosti dosáhli, nám pomoz Bůh. Amen